



**ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA**

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

# **DIALOG CIVIC PENTRU INTEGRAREA NEDISCRIMINĂRII ÎN EDUCAȚIE**

## **SUPPORT DE CURS**

**TRAINER/ FORMATOR:**

**Dr. RADU OLĂREANU**

**2018**



UNIUNEA EUROPEANĂ



Programul Operațional Capacitate Administrativă  
Competența face diferența!



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

## CUPRINS

- Unități Tematice-

- Descrierea proiectului
- Obiectivul general
- Obiectivele specifice ale cursului
- Scopul cursului
- Contextul social. Vidul comunicațional
- Dezvoltarea *dialogului civic* prin tehnica *dialogului teatral*. Modelul teatral privit ca o arma împotriva discriminării
- Importanța jocului teatral, a improvizației în dobândirea încrederii de sine
- Unități psiho-pedagogice: **Creativitatea – Imaginația – Emoția**
- **Aplicații:** Jocuri de integrare în comunicare. Metode dialog civic și de intervenție socială – Metoda *teatru forum*, *Happaning* și *Flashmob*
- Bibliografia

Cursul ***DIALOG CIVIC PENTRU INTEGRAREA NEDISCRIMINĂRII ÎN EDUCAȚIE*** este conceput și structurat astfel încât să răspundă nevoii de consolidare a capacității ONG-urilor de a formula propuneri alternative la politicile publice inițiate de Guvern și de a utiliza tehnici inovatoare de combatere a discriminării în educație.



UNIUNEA EUROPEANĂ



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINAȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

### • DESCRIERE PROIECT:

“**Acces egal la educație pentru minoritățile etnice din România**” este un proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, Axa prioritară 2: „Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente”; Obiectiv Specific 2.1: Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP și implementat, de către Asociația ARES'EL în parteneriat Universitatea de Arte din Târgu-Mureș timp de 16 luni, începând cu data de 04.10.2018.

**OBIECTIVUL GENERAL** al proiectului îl reprezintă dezvoltarea unui sistem sustenabil de incluziune socială a tinerilor cu oportunități reduse în general, și a tinerilor romi, în special. Proiectul vizează optimizarea procesului de reforma educațională în vederea asigurării accesului egal la educație pentru minoritățile etnice din România prin implicarea activă și creșterea capacității a 40 de ONG-uri și a partenerilor sociali de a formula și propune politici publice în educație cu integrarea egalității de șanse și nediscriminării etnice pe toate paliere, prin instruirea a 120 de persoane din ONG-uri și parteneri sociali ce activează în domeniul egalității de șanse și nediscriminării, educație, tineret, voluntariat și facilitarea accesului acestora la un mecanism de dialog civic pentru alerta a discriminării etnice în educație, prin desfășurarea unei campanii de dialog civic și advocacy pentru formularea, promovarea și acceptarea unei propuneri alternative de politici publice privind combaterea discriminării etnice în educație, la nivel național.

Proiectul prevede dezvoltarea și livrarea cursului **DIALOG CIVIC PENTRU INTEGRAREA NEDISCRIMINĂRII ÎN EDUCAȚIE** către 120 pers din 40 de ONG-uri și parteneri sociali care activează în domeniul egalității de șanse și nediscriminare, educației, tineret și voluntariat și



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

participarea a 120 de reprezentanți ai acestora la 16 de sesiuni de curs în toate cele 8 regiuni de dezvoltare ale României.

### • **OBIECTIVE SPECIFICE ALE CURSULUI**

Scopul acestui curs este acela de a crește capacitatea funcțională și organizațională a membrilor ONG-urilor în vederea eficientizării proceselor de combatere a discriminării etnice și de promovare a egalității de șanse în educație, tineret și voluntariat.

- a. Nevoi unei abordări integratoare în acțiunile de promovare a nediscriminării etnice și a accesului egal la educație al persoanelor aparținând minorităților etnice din România.
- b. Nevoii de a opri deteriorarea continuă a dialogului civic și adoptarea politicilor publice fără consultare cu societatea civilă.

Sesiunile de formare urmăresc creșterea capacității a 40 de ONG-uri și parteneri sociali care activează în domeniul egalității de șanse și nediscriminare, educației, tineret și voluntariat de a se implica în formularea și promovarea de propuneri alternative la politicile publice inițiate de Guvern în educație prin dezvoltarea și livrarea către 120 pers din cele 40 ONG-uri vizate de sesiunea de instruire.

- **GRUPUL ȚINTĂ** 120 pers din 40 de ONG-uri, reprezentând personalul activ al ONG-urilor și a partenerilor sociali care activează în domeniul egalității de șanse și nediscriminare, educație, tineret, voluntariat și personal din autoritățile și instituțiile publice cu rol relevant în nediscriminare și educație.

**Noțiuni și concepte cheie: ONG, diversitate, discriminare, toleranță, dialog civic, integrare, egalitatea de șanse, model teatral, improvizație etc.**





## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

### • PARTENERI:

**Asociația ARES'EL, Ploiești și  
Universitatea de Arte din Tîrgu-Mureș**

#### **Descriere:**

#### **Asociația ARES'EL din Ploiești**

s-a constituit în scopul creșterii gradului de implicare al tinerilor la viața societății sub toate formele de manifestare ale acesteia. Printre obiectivele asociației se regăsesc: sprijinirea tinerilor romi pentru creșterea șanselor acestora de participare la viața societății și incluziunea lor socială, precum și monitorizarea politicilor publice din domeniul tineretului și al incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile.

- Are experiență de peste 7 ani în lucrul cu comunitățile dezavantajate în special comunitatea rromă, toate activitățile și proiectele desfășurate până în prezent fiind adresate acestor persoane și fiind implementate în sistem de voluntariat.
- A militat pentru acces egal la educație al tinerilor romi din comunitățile marginalizate.
- A inițiat și coordonat campanii de promovare a voluntariatului, combaterii discriminării, protecției mediului, metodelor inovatoare de educație non-formală și informală, metodelor de educație incluzivă.
- Asociația ARES'EL deține experiența în domeniul incluziunii tinerilor care aparțin grupurilor vulnerabile în special tinerii romi, combaterea discriminării.

#### **Universitatea de Arte din Tîrgu-Mureș (U.A.T.)**

funcționează, conform H.G. 966/29.09.2011 cu două facultăți, Facultatea de arte în limba română și Facultatea de arte în limba maghiară, oferind programe de studiu la nivelul ciclurilor de licență, masterat și doctorat în domeniul artelor teatrale, muzicale, vizuale și științele comunicării.



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINAȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

- Caracterul multicultural, bilingv româno-maghiar al U.A.T. aduce proiectului expertiza sa în integrarea persoanelor aparținând minorității maghiare în învățământul superior.
- U.A.T are în planul de scolarizare atât cursuri de management, cât și cursuri de arte teatrale aplicate în pedagogie, cu focus pe incluziunea grupurilor vulnerabile. Acestea vor fi adaptate nevoilor proiectului de instruire a personalului din ONG-uri și partenerii sociali din educație pentru facilitarea accesului egal la educație pentru minoritățile etnice din România.
- U.A.T. are experiența relevantă în formare (peste 70 de ani de învățământ superior) și în elaborarea și implementarea de politici interne de management și incluziune a minorităților etnice în învățământul universitar (planuri de scolarizare pentru studii bilingve, centru de consiliere etc.)



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

### • DESCRIERE FORMATOR:

Dr. Radu OLĂREANU - Universitatea de Arte din Târgu-Mureș

E-mail: [radu\\_olareanu@yahoo.com](mailto:radu_olareanu@yahoo.com)

**Conf.univ.dr. Radu OLĂREANU**, a absolvit Institutul de Teatru din Tîrgu-Mureș specializarea arta actorului în 1991. În 1999 a absolvit în cadrul aceleiași universități specializarea regie de teatru. A fost actor al Teatrului Național din Iași, Teatrului Tineretului Piatra-Neamț și al Teatrului Național din Tîrgu-Mureș. A lucrat ca regizor la mai multe teatre din țară și la Teatrul “Studio” al **Universității de Arte din Tîrgu-Mureș** un număr de peste 30 de spectacole. Din anul 1993 desfășoară activități didactice de curs la Universitatea de Arte din Tîrgu-Mureș, în arta actorului și a improvizației scenice. A predat și la secția de regie, cursuri de arta actorului. Radu OLĂREANU are o activitate de 28 de ani în domeniul practicii teatrale, cercetării artistice și al învățământului teatral.

**Cred că este cea mai importanta cale de a ajunge mesajul direct, fără ocolișuri, chiar dacă spune adevăruri grele, uneori, dureroase, este de a-l pune pe privitor și pe actant în fața unor evidențe pe care în mod normal are tendința sa le eludeze, să le camufleze, ascunzându-le. Tocmai de aceea în ceea ce privește discriminarea etnică, cu precadere a populației de rromi, trebuie să spunem lucrurilor pe nume și să facem ca prin mijloacele pe care ni le pune la dispoziție arta actorului, arta spectacolului de teatru în general să capacităm sufletul omenesc, emoția noastră , gândurile noastre scoase din adormire, memoria noastră și să facem din aceste extraordinare capacități ale noastre o lume mai bună și, în special, mai tolerantă. Sunt sigur ca acest curs va pune în limite normale dialogul adevărat, și va reuși să repună persoanele care vor beneficia de el în poziția sau pozițiile de egalitate socială, de egalitate umană și de respect pentru semenii. – R.Olăreanu**



UNIUNEA EUROPEANĂ



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

## ARHITECTURA TEMATICĂ A CURSULUI

### **Sensibilizarea și conștientizarea necesității dezvoltării durabile**

Conceptul de dezvoltare durabilă este unul foarte complex. Punctul de plecare îl reprezintă preocuparea față de tot ceea ce reprezintă mediul înconjurător în spațiu, dar și în timp de-a lungul generațiilor. Inițial s-a dorit ca dezvoltarea durabilă să fie o potențială soluție la criza ecologică și degradarea accelerată a mediului înconjurător, urmare a exploatărilor excesive uneori justificată alteori nejustificată a resurelor naturale. În prezent conceptul s-a extins asupra calității vieții în toată complexitatea sa atât sub aspect material (economic) cât și spiritual (social, cultural, artistic etc.). Ideea care stă la baza acestui concept este aceea de a asigura o calitate mai bună a vieții atât pentru generația prezentă cât și pentru generațiile viitoare. În esență, dezvoltarea durabilă își propune ca orice raport ori relație ce se stabilește între om și mediu înconjurător în prezent sau de-a lungul timpului să fie stabilite în baza unor principii sustenabile, echitabile și echilibrate. „Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi.”<sup>1</sup> În acest sens, remarcăm faptul că fiecare dintre noi putem să contribuim la dezvoltarea durabilă prin modul cum gândim și acționăm în fiecare zi atât în raport cu mediul înconjurător cât și în raport cu ceilalți oameni. Este important să fim conștienți de ce se întâmplă în jurul nostru și să adoptăm o „gândire de durată” față de mediul înconjurător și față de lumea în care vrem să trăim.

<sup>1</sup> V. Raportul „Viitorul nostru”, cunoscut și sub numele de „Raportul Brundtlan” al Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare (WCED). Disponibil online la URL: [http://mom.gov.af/Content/files/Brundtland\\_Report.pdf](http://mom.gov.af/Content/files/Brundtland_Report.pdf)





## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

### Contextul socio-economic-cultural

În cadrul acestei unități tematice vom defini concepite cu care vom opera: diversitate, discriminare, dialog, integrare etc., pe de o parte pentru a cunoaște sensul și a înțelege semnificația acestora, iar pe de altă parte pentru a avea proprietatea termenilor cu care operăm.

În România, din punct de vedere etnic, cea mai discriminată minoritate este cea romă. În raportul din 2017, *Amnesty International* punctează discriminarea romilor ca fiind în continuare sistemică, evacuările forțate și accesul inegal la educație fiind principalele probleme identificate. Conform recensământului din 2011, cele mai numeroase etnii sunt românii, maghiarii și romii.

În rândul persoanelor care s-au declarat cetățeni români, ponderea celor cu studii superioare este de 14,8%, 10,2% în rândul persoanelor care s-au declarat de etnie maghiară, iar în rândul pers care s-au declarat romi ponderea este de doar 0,7% (adică 3.397 cetățeni români aparținând minorității rome cu studii superioare identificate în recensământ).

La polul opus, în rândul pers care s-au declarat cetățeni români cu vârstă de peste 10 ani, ponderea celor analfabeți este de 1%, 0,8% în rândul pers care s-au declarat de etnie maghiară, iar analfabetismul în rândul persoanelor care s-au declarat romi cu vârstă de peste 10 ani este de 14,1% (unul din șapte).

Principala cauză este **sărăcia**, dar aceasta este cumulată frecvent cu **discriminarea**.

Conform “Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România” elaborat de Banca Mondială în 2014 pentru fundamentarea “Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020”, aproape o treime din populația României se află în risc de sărăcie, iar romii prezintă cel mai ridicat risc de sărăcie dintre toate etniile, în rândul copiilor romi acesta se ridică la 37.7% față de 4.3% rata națională.



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

Riscul de sărăcie combinat cu discriminarea etnică la care sunt supuși romii conduc la acces inegal la educație și astfel perpetuarea situației.

Urgența facilitării accesului egal la educație pentru minoritățile etnice din România cu focus pe etnia romă este implicită, iar soluția trebuie căutată în politici naționale, de modificare structurală a sistemului de educație prin parteneriat civico-social real și eficient.

Pe fondul nevoii de dezvoltare a unui dialog civic și social eficient și promovării nediscriminării în educație, în vederea dezvoltării capacității ONG-urilor și partenerilor sociali de a formula propuneri alternative la politicile publice inițiate de Guvern, Universitatea de Arte din Târgu-Mureș (U.A.T), în calitate de partener al proiectului dezvoltă 2 (două) programe de training corelate cu problemele GT (lipsa dimensiunii etnice în acțiunile sale – mai ales în ceea ce privește partenerii sociali, neînțelegerea fenomenului privind egalitatea de șanse și accesul inegal la educație al persoanelor aparținând minorităților etnice în complexitatea lui, incapacitate de răspuns la propunerile de politici publice inițiate de Guvern, necunoașterea și neutilizarea mecanismelor de dialog civic), obiectivele proiectului și POCA.

### Vidul comunicațional ca principala sursă de discriminare

Se discută tot mai mult despre rolul educației interculturale în formarea personalității tinerilor și, nu numai. Valorile educației fără discriminare sunt în totalitate – valori morale. O definiție importantă a educației în acest context ne-o oferă Kant, educația fiind în viziunea sa „calea omului către umanitate”. De cele mai multe ori se ajunge în școli și în diferite alte locuri cu stereotipuri deja formate. De mici aud de la părinți: „dacă nu ești cuminte te dau la țigani”, „miroși ca țigani”, „vorbești ca la ușa cortului”. Din această perspectivă, **etnia rromă este cea mai condamnată la stereotipuri.**



UNIUNEA EUROPEANĂ



Programul Operațional Capacitate Administrativă  
Competența face diferența!



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINAȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

Discriminarea este considerată a fi produsul stratificării sociale bazată pe distribuția inegală a puterii, statusului și bogăției între grupuri (Bouhris, Turner, Gagnon-1997).

Psihologul Muzafer Sherif a elaborat teoria conflictelor reale cu ajutorul careia susține că discriminarea apare în condițiile competiției pentru resurse limitate care există între două grupuri. În acest context indivizii tind să favorizeze membrii propriului grup. Psihologul Henry Tajfel susține că teoria identității sociale se bazează pe o distincție fundamentală între procesele de grup și procesele interpersonale. Comportamentul social și relațiile dintre indivizi variază pe un continuum ale cărui extreme sunt de o parte, relații strict personale, iar de cealaltă parte prin comportamentul de grup stereotip și etnocentric.

Vidul comunicațional tinde să devină în societatea noastră o armă periculoasă, ce duce individul la înstrăinare, la ura de rasă, la comportamente antisociale. **Discriminarea etnică trebuie combatută constant prin aducerea în prim plan a valorilor umane, a respectării celuilalt indiferent de rasă, religie, convingeri morale.** Este un echilibru fragil, dar obligatoriu, vital de menținut.

Un rol extrem de important în combaterea discriminării etnice în promovarea egalității de șanse, în dezvoltarea creativității individuale, a personalității individului, dar și a grupului din care face parte, îl au ONG-urile.

Și aici ar fi identificate câteva scopuri:

- Implicarea persoanelor, prin intermediul jocului teatral, în ceea ce înseamnă cunoașterea de sine
- Importanța dialogului social între persoane din grupuri diferite prin cunoaștere directă în cadrul unor exerciții și teme teatrale



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

### Obiective:

- Găsirea unui răspuns inovator la problemele sociale ale minorităților etnice în sensul utilizării tehnicilor artistice de **combateră a dimensiunilor etnice în educație și dezvoltarea dialogului civic** pe baze solide, de cunoaștere profundă a multietnicității din țara noastră.
- Crearea capacităților de auto-cunoaștere, precum și capacitatea de a-ți cunoaște și identifica cu ușurință interlocutorul. Identificarea se referă la recunoașterea stărilor, atitudinilor, gesturilor.
- Descoperirea stărilor și atitudinilor din viața de zi cu zi vor fi transpuse în practică cu ajutorul mecanismelor de auto-cunoaștere, de exemplu: observația, memoria afectivă, emoția, imaginația etc., iar aspectele de relaționare, interacțiune și comunicare prin jocul de improvizație și teme de joc.

### Dezvoltarea dialogului civic prin tehnica dialogului teatral.

#### Modelul teatral privit ca o arma împotriva discriminării

- a) **Tematici:** non-discriminare, acceptare, diferite de opinii.
- b) **Secvența teatrală:** situații ludice (exerciții de improvizație verbale și nonverbale)
- c) **Dialog și interacțiune:** *happening și flashmob*

**Discriminarea** – Este o acțiune care presupune un tratament diferit, nedrept față de persoane din cauza apartenenței lor la un grup social. Există mai multe forme de comportamente discriminatorii, dar toate au comun faptul că implică o anumită formă de excludere sau de respingere. Dacă cineva decide să doneze pentru a ajuta copii orfani, dar decide să doneze mai puțin, să spunem, pentru un copil negru dintr-o atitudine rasistă, donatorul va acționa în mod discriminatoriu, chiar dacă îl ajuta cu bani. Există mai multe forme de discriminare:



UNIUNEA EUROPEANĂ



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINAȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

- **Discriminare directă** are loc atunci când o persoană este tratată într-un mod mai puțin favorabil decât o altă persoană care a fost, este sau ar putea fi într-o situație comparabilă, iar diferența de tratament are la bază oricare criteriu de discriminare prevăzut de legislația în vigoare.

- **Discriminarea indirectă** este orice comportament activ sau pasiv care, prin efectele care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat, supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de altele care se afla în situații egale.

**Discriminarea multiplă** survine atunci când o persoană sau un grup de persoane sunt tratate diferențiat, într-o situație egală, pe baza a doua sau mai multe criterii de discriminare, cumulativ.

**Acceptarea de sine** „Nu putem schimba ceva până când nu acceptăm acel lucru. Condamnarea nu eliberează, ci asprește” – C. G. Jung – Acceptarea de sine este o moarte și o renaștere în același timp. Bravo pentru ca lupti, bravo pentru ca încerci, bravo pentru că nu abandonezi lupta. Bravo pentru că sperii, te ridici după ce cazii, te încurajezi și o iei de la capăt din nou și, din nou. Nu ești mai prejos cu nimic față de nici un alt om de pe pământ. Poate ți se pare că ai o viață foarte diferită, dar asta doar pentru că lecțiile tale de viață sunt diferite. Acceptarea de sine înseamnă că aici și acum accept că sunt o persoana puternică, plină de iubire și potențial de a schimba întreaga lume și în același timp accept ca de azi vreau să îmi folosesc acest potențial mai eficient. Să mă accept înseamnă să pot avea o fundație solidă de unde să încep să construiesc. Nu te mai gândi deloc la iubirea de sine, sau acceptarea de sine, ci începe să te comporți ca și când te iubești și te accepți. Venerează-ți corpul, învață și educa-te continuu. Nu există nimic mai puternic decât să faci în fiecare zi câte puțin pentru o viață mai bună. Fiecare om are propria sa lume interioară care va determina rezultatele din lumea exterioară și mai



UNIUNEA EUROPEANĂ



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

mult, fiecare om are rănilor, traumele și experiențele lui cu viața. Însă prima și cea mai mare bătălie este cu noi înșine.

### **Instrumente de lucru: Metoda Augusto Boal.**

**Exerciții musculare** - „Ne destindem toți mușchii corpului și devenim conștienți de fiecare mușchi, apoi facem câțiva pași, ne aplecam înainte și ridicăm un obiect oarecare. Totul foarte lent și încercând să ne amintim toate structurile musculare care au intervenit în realizarea mișcărilor respective. Repetăm din nou aceeași acțiune, însă o facem numai în plan mental, simulând doar ca luăm un obiect de pe jos și încercând să ne amintim de contracțiile și relaxările mușchilor din operațiunea anterioară. Obiectul poate fi schimbat (o cheie, un scaun, un pantof). Exercițiul poate fi complicat. Să ne îmbrăcăm și să ne dezbrăcăm cu haine și apoi fără haine. Sau să pedalezi la bicicletă fără bicicleta, întins pe jos, pentru a avea mâinile și picioarele libere. Important este să devenim conștienți de varietatea enormă de mișcări pe care le-am putea face. Alte exerciții sunt: să imite că merge ca cineva, să râdă ca altcineva etc. Nu imitația fidelă este ceea ce se caută, ci a înțelege din interior, mecanismele fiecărei mișcări.”(Augusto Boal)

### **Exerciții sensoriale –**

Înghițim o linguriță de miere, urmată de puțină sare și puțin zahăr. Încercăm să ne amintim gusturile și să manifestăm fizic toate reacțiile care au însoțit absorbția de zahăr, de sare și de miere. Nu este vorba de a schimba nimic (grimase pentru sare, zâmbete pentru miere), ci să resimțim aceleași senzații din memorie. Se poate face același lucru și cu mirosurile.

Un alt exemplu interesant este să punem muzica și mai mulți oameni să asculte melodia, ritmul, măsura. Apoi toți, împreună să asculte mental aceeași melodie, cu același ritm, cu aceeași măsură. La semnalul meu, trebuie să cânte partea pe care tocmai o ascultau mental. Dacă aceasta coincide, înseamnă că toți se concentrează și rememorează cu precizie.” (Augusto Boal)



UNIUNEA EUROPEANĂ



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

**Exerciții de memorie** „Înainte de a dormi fiecare dintre noi încearcă să-și amintească minuțios și cronologic tot ce se întâmplase pe parcursul zilei, cu maximum de detalii: culori, fizionomii, revăzând aproape fotografic tot ce văzuse, reascultând tot ce auzise. Exercițiul devine și mai interesant când mai mulți participanți merg la același eveniment: sărbătoare, întâlnire, spectacol, meci de fotbal. Exercițiile de memorie pot să fie aplicate și asupra unui trecut mai îndepărtat. Fiecare trebuie să-și amintească tot ce a văzut, auzit sau simțit și astfel înregistrăm progrese în ceea ce privește capacitatea noastră de atenție, de concentrare și de analiză.”(Augusto Boal)

**Raționalizarea emotivă** -, „Un exercițiu intens de memorie afectivă sau orice alt exercițiu de emoție, în general, este foarte periculos dacă nu se „raționalizează” apoi ce s-a întâmplat. Trebuie să știi de ce o persoană se emoționează, care este natura acelei emoții, care sunt cauzele ei și să nu te limitezi la cum. Vrem să cunoaștem fenomenele, dar, mai ales, vrem să cunoaștem legile care guvernează aceste fenomene. Rolul artei acesta este, nu doar să arate cum este lumea, ci și de ce este așa și cum poate fi transformată. Nimeni nu este mulțumit de lume așa cum este ea: trebuie să o transformăm. Raționalizarea emoției se face numai după ce emoția a dispărut, ea este imanentă emoției, ea se face și în cursul emoției. Există o simultaneitate între a simți și a gândi. Emoția în sine, dezordonată și haotică, nu valorează nimic. Importanța în emoție este semnificația sa. Nu putem să vorbim despre emoție fără rațiune și invers, despre rațiune fără emoție, înseamnă haos. Exemplificăm practic cu povestirea unui episod important din viața voastră. Un episod care poate fi chiar dramatic și încercăm să echilibrăm emoția cu ajutorul rațiunii, a gândirii. **Ne putem gândi la un moment din viața noastră când am fost marginalizați, dați la o parte de o persoană, de un grup de persoane, când am fost cu adevărat oprimați și când părerea noastră sau persoana noastră a fost înlăturată complet.** Vom retrăi acesta emoție, dar ne vom ajuta permanent de rațiune pentru că numai așa vom înțelege întregul în complexitatea sa.”(Augusto Boal)



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

### Importanța jocului teatral, a improvizației în dobândirea încrederii de sine

Exercițiu: Fiecare persoană folosindu-se de ceilalți face o sculptura care reflecta opinia sa despre relațiile din interiorul grupului. Relația cu grupul. Interacțiunea - când se face acest exercițiu, se poate alege o persoană centrală în jurul căreia se regroupează ceilalți. Persoana centrală se va pune în locul fiecăruia dintre camarazii săi respectând poziția lor în fiecare din sculpturi.

### Exercițiile urmează a fi dezvoltate în detaliu în cadrul cursului.

- **Imaginea grupului** - „Fiecare participant, folosindu-se de ceilalți, face o sculptura care reflectă opinia sa despre relațiile din interiorul grupului. Constanta acestor sculpturi este un fel de super-obiectivare. Când se face acest exercițiu, se poate alege un participant cu rol central în jurul căruia se regroupează ceilalți.

Personajul central se va pune în locul fiecăruia dintre camarazii săi, respectând poziția lor în fiecare din sculpturi. Exempu: o participantă avea obiceiul de a vorbi mai tare decât ceilalți. Aceasta caracteristică a apărut în sculpturile care s-au făcut despre ea; ea a trecut atunci în locul celorlalți pentru a verifica impresia lor.

- **Variante ale sculpturii:** Folosindu-se de trupurile colegilor săi, o persoană compune o sculptură pe o temă dată (orașul sau, regimul politic actual, scoala sa, fabrica sa etc.); imediat după aceea, compune sculptură ideală despre aceasta temă; apoi face sculptura tranziției posibile între prima statuie (reală) și cea de-a doua (ideală).

Toți interpreții trebuie să participe la discuția despre statuile de tranziție, însă fără să vorbească: fiecare trebuie să aducă primei statui modificările care i se par necesare pentru ca a doua să devină posibilă; trebuie să se formeze o adevărată adunare de statui fără a se vorbi vreodată; fiecare își spune părerea propunând statui. La un semnal al





UNIUNEA EUROPEANĂ



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

celui care conduce exercițiul, fiecare membru al sculpturii este autorizat să facă un gest, dar unul singur acesta va da viața sculpturii și o va îndrepta înspre o reprezentare ideală care nu mai este determinate de intervenția din exterior a unui sculptor, ci de decizia statuilor însele. Complexul de conflicte evoluează astfel spre o nouă situație; aceasta versiune se numește **statuia animată**.

- Un alt exercițiu de cunoaștere, interacțiune și acceptare – **Fiica orbilor** – două rânduri de participanți. Pe un rând, participanții stau cu ochii închiși; încearcă să simtă cu mâinile, chipul și mâinile celuilalt care se află în fața. Apoi participanții se separă și fiecare „orb” trebuie să-l regăsească, atingând mâini și figuri, pe cel care era în fața ta.
- Un alt exercițiu – **Orbul și bomba** – Un participant este legat la ochi. Ceilalți îl înconjoară. „Orbul” trebuie să-si imagineze ca va exploda o bomba dacă atinge pe cineva mai mult de o secundă; la fiecare contact se va îndepărta, prin urmare, cât mai repede cu putință. Acest exercițiu dezvoltă simțurile într-un mod incredibil.
- Un alt exercițiu – **Atmosfera de ninsoare** – Un participant își imaginează că atmosfera este o materie maleabilă, ca și cum aerul ar fi făcut din zapadă, face o sculptură. Ceilalți îl urmăresc și trebuie să descopere natura obiectului sculptat. Nu este vorba despre un joc de mimică, realmente cel care lucrează trebuie să simtă atmosfera și relațiile dintre mușchii săi și lumea exterioară; dacă lovește cu ciocanul, mușchii trupului său trebuie să lucreze ca și cum, efectiv, ar avea un ciocan. Acest exercițiu poate fi simplificat sau complicat după dorința: se poate începe cu mișcări elementare, utilizând obiecte reale (poate fi transportat un scaun, spre exemplu) și urmărind care sunt mușchii stimulați, natura stimulului.

Un alt exercițiu important pentru cursul nostru se numește **Joc de integrare în grup** Sunt indicate în mod special atunci când se formează un nou grup compus din persoane noi spre exemplu elevi și studenți. Sunt jocuri de salon - și nu exerciții de laborator -



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

care îi ajută pe oameni să accepte posibilitatea de a încerca să joace ca la teatru; îi ajută să se elibereze de reticente.

- **Mima:** Este un joc cunoscut în care se formează două echipe. Prima propune unuia dintre membrii celeilalte titlul unui film sau numele unei persoane publice, vedete sau chiar o fraza rostită recent de un om cu popularitate. Membrul celei de a doua echipe trebuie să mimeze pentru colegii săi personajul sau fraza, iar acestia trebuie să descopere ce este. Fiecare participant are două minute pentru a mima. Cu actori mai experimentați, acest joc se poate face pornind de la trame sau de la ideea centrală a unei scene dintr-o piesă. Actorul nu poate face nici o demonstrație explicită, nici reproduce cel mai mic reper, abia dacă poate să dea forma ideii centrale, după posibilitățile și imaginația sa.
- Un alt exercițiu – **Formule** – Gânditi-vă la două sau mai multe fraze, zicători populare, formule. Fiecare participant primește un cuvânt din fiecare dintre aceste fraze. În timpul jocului, el trebuie să răspundă la întrebările pe care i le pun ceilalți, încercând să însereze întotdeauna cuvântul cheie în răspunsul său. Jocul se termina când actorii reușesc să-i descopere pe aceia dintre ei care posedă cuvintele din formula lor. Este important ca fiecare actor, atunci când răspunde, să o facă prin fraze compatibile cu ideologia care, în opinia sa, corespunde formulei din care a fost extras cuvântul cheie. Spre exemplu: „singur el, poporul, va salva poporul”. Un participant va avea cuvântul „singur”, un altul „el”, un al treilea, „poporul”. Nimeni nu știe cine altcineva mai aparține grupului sau, fiecare trebuie să descopere asta și o face datorită utilizării în răspunsuri a cuvântului care se impune.”(Augusto Boal)
- **„Exercițiu general fără text-** constă în a crea o situație pornind de la câteva elemente de bază. Participanții trebuie să creadă în datele aduse de alții în cursul improvizației. Trebuie să încerce să completeze improvizația cu noile date inventate pe parcurs de



UNIUNEA EUROPEANĂ



Programul Operațional Capacitate Administrativă  
Competența face diferența!



Instrumente Structurale  
2014-2020

## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

colegii lor. Este interzis să fie respinsă și cea mai mică intervenție. Pentru a evita ca improvizația să ajungă în domeniul emoțional și pentru ca ea să fie mereu dinamică, este indispensabil ca participanții să facă să le funcționeze motorul, adică o voință dominantă (rezultat al luptei între-cel puțin-voința și contravoința), aptă să determine un conflict interior subiectiv. Este indispensabil ca aceasta dominantă să se ciocnească de dominantele celorlalți participanți, astfel încât să ia naștere un conflict exterior, obiectiv. Finalmente este indispensabil ca acest sistem conflictual să evolueze cantitativ și calitativ. Nu este suficient ca un participant să urască mereu și din ce în ce mai mult, trebuie, de asemenea, să schimbe aceasta ură în greșeala sau în iubire sau în orice altceva. De asemenea trebuie făcută întotdeauna distincția între voința (care poate fi rezultatul unei psihologii capricioase) și nevoia socială. Voințele asupra cărora este interesant de lucrat sunt mai ales acelea care exprimă, în domeniul psihologiei individuale, o nevoie socială. Ceea ce este iarași interesant, este raportul voinței contra nevoi; vreau, dar nu trebuie. Temele de improvizație trebuie luate din actualitățile din ziare, cu scopul de a înlesni discuții sociale; asta permite inserarea problemelor individuale în contextul mai vast al vieții sociale.”(Augusto Boal).

Mai departe vin cu exerciții de improvizație pentru a exemplifica.

1. **Camera neagră** - Într-un colț o persoană stă așezată, cu ochii închiși lângă un aparat de înregistrat vocea. Un alt actant-participant sau cel care conduce exercițiul, începe să-i dea ordine indicându-i unde se află: pe strada cutare. Persoana legată la ochi trebuie să-și imagineze strada respectivă, să o descrie în cele mai mici amănunte, precum și hainele pe care le are pe el și figurile oamenilor care trec. Conducatorul de joc, îi cere spre exemplu, să intre într-un restaurant (cel de pe scaun continuă să vorbească și să descrie chelnerii, scaunele, clientii etc.), să se așeze și să fure portofelul grasului care citește liniștit ziarul.



UNIUNEA EUROPEANĂ



Programul Operațional Capacitate Administrativă  
Competența face diferența!



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

Este un exercițiu de imaginație care trebuie, de asemenea, să elibereze emoția participantului. După ce a mâncat rapid și descrie în detaliu aromele și gustul mâncării, merge la toaleta, nu reușește să fure, plătește consumația și pleacă în fugă pe strada, de teama să nu fie acuzat de ceea ce n-a comis. Când exercițiul se termină, participantul-actant ascultă ce a spus și încearcă a doua oară să recreeze acțiunea și să retrăiască emoțiile.”

2. **Întâmplarea povestită de mai mulți** - Un participant-actant începe o povestire pe care un al doilea o continuă, un al treilea, până când tot grupul va fi participat. În același timp, un alt grup de actanți poate să mimeze întâmplarea care este povestită.
3. **Fraza rostită de mai mulți actanți** - Fiecare actant pronunță un cuvânt dintr-o frază lungă, anume aleasă, încercând să dea inflexiunea pe care ar avea-o dacă fraza ar fi rostită de o singură persoană. Pentru a ușura munca, actantul poate, la început, să spună toată fraza în felul său și ceilalți vor încerca să-l imite, pronunțând fiecare, la rândul său un singur cuvânt.
4. **Joc de profesii** – Actanții scriu pe o foaie de hârtie o profesie, o meserie, o ocupație: muncitor metalurgist, dentist, călugăr, sergent, șofer, boxer etc. Se amestecă hârtiile și fiecare actant trage una. Fiecare improvizează pe meseria pe care a tras-o, fără să vorbească, arătându-și doar viziunea. După 15 minute de improvizație (scena poate să se desfășoare în orice tip de spațiu), fiecare actor încearcă să descopere meseria celorlalți; dacă se întâmplă asta, cel care reușește și cel identificat ies din joc și câștigă un punct. Dacă nu, cel care s-a înșelat iese din joc, iar cel care nu a fost descoperit pierde puncte.
5. **Natural și ridicol** - Cerc de ritmuri și de mișcări. Un actant avansează spre centru și face toate mișcările și ritmurile care îi se par naturale și relaxate. Apare un altul și îl pune să facă tot ce îi se pare lui antinatural și crispat. Actantul din centru și cei care formează cercul îl urmează. După ce colegul său pleacă, actorul din centru revine la mișcările



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

relaxate. Un al doilea actant intră și îl face să schimbe mișcările iarăși. Naturalul este adesea o formă de apărare împotriva ridicolului, excesului.

6. **Mai mulți actanți pe “scenă”** – Cei care sunt jos inventează o poveste și cei care sunt pe “scenă” o mimează. Cei care sunt jos discută, vorbesc, iar cei care sunt pe scena gesticulează în consecință.
7. **Joc de roluri complementare** – Varianta a jocului de profesii, cu diferența că pe bucățile de hârtie sunt meserii sau roluri sociale complementare: profesor - elev, soț-soție, preot-credincios, medic-bolnav, jandarm-hoț, muncitor-patron, discriminat-nondiscriminat, major-minoritar și așa mai departe.

Toate aceste exerciții sunt din cartea lui Augusto Boal „Teatrul Oprimaților în practică”.

Fără îndoială că aceste teme de improvizație au directă legătură cu realitatea, cu imediatul în care ne mișcăm și trăim. Temele au directă legătura cu discriminarea, cu simplitatea vieții, cu reacțiile imediate și de bun simț, firești pe care oamenii ar trebui să le aibă, dar mai cu seamă recunoașterea stărilor, atitudinilor celorlalți. Până la urmă descoperirea și relevarea celorlalți ne ajută întotdeauna să ne evaluăm pe noi într-un mod cât mai corect cu puțință și să fim mai toleranți cu ceilalți.

Ele sunt adresate cu precădere atât actorilor, cât și non-actorilor. Exercițiile sunt utile mai ales celor cărora arta actorului nu le este la îndemână sau nu vor să facă din asta o profesie. Aceste teme extrem de interesante pot dezvolta capacități de improvizație și pot dezvolta realmente capacități de dezvoltare a creativității, imaginației și empatiei.



UNIUNEA EUROPEANĂ



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

### Rezultatul

- exercițiile ajută persoana să accepte în orice situație orice decizie sau intervenție a altei persoane punând accent tocmai pe discriminare și toleranță. Ele urmează să fie dezvoltate în detaliu în cadrul cursului practic.

### Unități psiho-pedagogice: Creativitatea – Imaginația – Emoția

**Emoțiile:** Cum pot emoțiile să se manifeste liber prin intermediul trupului nostru, dacă tocmai acest instrument, adică trupul, se comportă mecanic? Descoperirea unei emoții noi riscă să fie canalizată înspre comportamentul mecanic al individului. Cum se manifesta acest schematism al corpului nostru? Prin enorma capacitate a simțurilor de a înregistra, selecționa și apoi ierarhiza senzațiile.

Ochiul, spre exemplu, poate să capteze o varietate infinită de culori, oricare ar fi obiectul atenției sale: o stradă, o sală, un tablou, o culoare, un om, un animal. Sunt o mulțime de culori verzi, nuanțe ale aceleiași culori perfect perceptibile de ochiul omenesc. Același lucru se întâmplă cu auzul și cu sunetele, cu celelalte simțuri și senzațiile produse de ele. O persoană care conduce o mașină vede defilând o infinitate de senzații. Mersul pe bicicletă implică o structură extrem de complexă de mișcări musculare și de senzații tactile, dar simțurile selecționează stimulii cei mai importanți pentru această activitate.

Fiecare activitate umană, începând cu simplul mers, este o operațiune extrem de complicată, care este posibilă doar pentru că simțurile au capacitatea de a selecționa chiar dacă ele captează toate senzațiile, le transmit conștientului într-o ierarhie bine determinată. Lucrul acesta devine și mai evident când cineva iese din mediul său obișnuit și vizitează un oraș sau o țară



UNIUNEA EUROPEANĂ



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

necunoscută. Persoanele se îmbracă diferit, vorbesc în alt ritm, zgomotele, culorile nu mai sunt aceleași, chipurile nu mai au aceeași formă. Totul pare minunat, neașteptat, fantastic. După câteva zile, simturile reîncep să selecționeze și rutina se instalează din nou.

Repetiții de motivație cu texte - Gândul trebuie să se raporteze la o acțiune principală. În acest caz voi enumera câteva teme importante:

- a) Emoție purificată
- b) Gând contrar
- c) Transfer de emoție

Primul pas îl reprezintă iubirea desăvârșită a părinților. Nu numai că este moral, dar iubirea cu infinita forță față de ei curăță toată energia apăsătoare primită moștenire de la ei, moștenind-o din generație și tot așa.

Absolut decisiva este relația cu mama. Fiindcă prin această relație putem să alchimizăm senzația de abandon care este puternic ascunsă în noi. Vindecarea acestei relații ne ajută să ne împănăm esența aici. La fel de importantă este relația cu tatăl, dar în ceea ce privește pe el care aduce amprenta cerească, relația cu el nu ține de a te simți confortabil pe pământ, ci de a avea putere de acțiune și manifestare și foarte mare claritate., „Eram de mic conștient că sunt într-o lume grea și ostilă deși mereu am acceptat cu o forță imensă tot ceea ce viața mi-a oferit”.

Amintirile frumoase și fericite ne ghidează către esența noastră. Sugerez un exercițiu: Pur și simplu vă amintiți cea mai veche amintire fericită și pe un fond muzical relaxant vă întindeți și vă contopiți cu imaginea din amintire și mai ales cu energia din spatele copilului. Dacă vin gândurile lăsați să treacă și să vă întoarceți la contopirea cu amintirea și cu energia. Conectarea aduce multă bucurie în suflet și deschide o poartă în prezent către energia din spatele copilului. Cu cât faceți mai des această conexiune cu atât conexiunea cu esența se întărește și multe din emoțiile și informațiile absorbite din câmpul familiei și după aceea încep să iasă la iveală pentru ca să fie eliberate. La baza transformării minții se află un principiu al identificării. Tu ești cel



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

care alegi cu ce sa te identifiți. Când te gândești la ceva superior, te identifiți cu acel ceva. Când mintea e plina de lucruri și gânduri inferioare, te identifiți cu acele lucruri.

Exercițiu:

**La ce te gândești tu cel mai mult în timpul zilei?**

**Ce dorințe ai cel mai des?**

**Ce lucruri regreti că nu le-ai făcut și te tot gândești la ele?(trecutul tau)**

**Ce lucruri încă nu ai făcut și vrei să le faci?(viitorul tau)**

**Ce gânduri îți trec prin minte mai des ziua?**

„Prefer să caut tot timpul în spatele acțiunilor mele, acele motive superioare, spirituale, altruiste care să îmi țina mintea hrănită cu gânduri superioare, benefice. Altfel simt că mă afund într-o mocirlă de teamă, egoism, singuratate. Pozitive sau distructive, emoțiile sunt indicatorii declanșați de gânduri, indicatori mai ușor de controlat decât ne imaginăm” (Mihaela Cruțeru, psiholog clinician).

Emoțiile sunt sesizabile, fie că vorbim de ură, frică sau de bucurie. Gândurile care conduc către ele însă, nu! De amintit ca Paul Ekman, profesor de psihologie și cercetător în domeniul microexpresiilor, a reușit să demonstreze că emoțiile sunt publice, nu private „Se pare că vibrația lor afectivă este ușor de depistat însă, nu același lucru putem spune și despre gânduri, care sunt cu adevărat private. Nu putem citi gândurile celorlalți, însă le putem sesiza emoțiile.”

După lungi cercetări realizate pe un grup de băștinași izolați de civilizație în Noua Guinee, Ekman a demonstrat că emoțiile sunt universale, ceea ce Darwin afirmase cu mult timp înainte, mai spune psihologul.





## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

Emoțiile negative sunt responsabile de apariția și menținerea dezechilibrelor noastre interioare. Vestea bună este că, dacă ajungem să le controlăm, le putem întoarce în avantajul nostru.

„Este important să identificăm emoțiile, mai ales pe cele distructive, care reprezintă un adevărat impediment în calea liniștii noastre. Rolul negativ al acestora este expus foarte clar în budism. În textele budiste se vorbește de cele 84.000 de tipuri de emoții distructive, cinci fiind considerate principale: ura, dorința, confuzia, mândria și gelozia. Emoția distructivă nu permite minții să observe adevărata realitate, iar abilitatea de a evalua în mod corect lumea este distorsionată” (Mihaela Cruceru)

Capacitatea noastră de a ne controla emoțiile are însă o mare legătură cu mediul în care ne-am format. „Dacă emoțiile sunt universale, nu același lucru putem spune și despre stilurile afective. Oamenii se diferentiază din acest punct de vedere, experimentând reacții emoționale mai mult sau mai puțin puternice, cu o declanșare mai înceată sau mai rapidă. În crearea comportamentelor complexe, precum emoția, creierul își pune la lucru mai multe formațiuni și nu doar una singură. Dezvoltarea acestor arii ale creierului depinde foarte mult de mediul emoțional în care creștem. Astfel, persoanele care cresc într-un mediu plăcut, stabil, iubitor au o abilitate mai mare de a-și regla emoțiile.”(Mihaela Cruceru).

În concluzie, emoțiile noastre este bine să fie permanent unele pozitive, să privim întotdeauna cu încredința și bunătate pe cei din jurul nostru, să analizăm întotdeauna cu luciditate și măsura orice acțiune pe care o întreprinem noi, pe de o parte, și acțiunile celorlalți pe de altă parte. Prin analiza și conștientizare permanentă ne putem proteja pe noi, dar mai ales pe cei cu care intrăm în contact direct sau indirect.

Conștientizarea emoțiilor negative și eliminarea influenței lor ne poate ajuta să găsim ceea ce poate cu toții cautăm și anume echilibrul interior.



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

De îndată ce un gând este emis, el se propagă instantaneu până la distanțe fabuloase. Dacă este în acord cu ceea ce întâlnește, gândul este captat și se stabilește contactul. În caz contrar gândul se pierde și calatorește până își epuizează forța.

Fie în același sens, pentru a-l amplifica și a-l întări pe cel anterior, fie în sens contrar, pentru a-l frâna și a-l atenua. Așa se explică de ce gândurile contradictorii nu duc nicăieri. Un șir de gânduri coerente poate să fie foarte puternic. Gândurile au substanța, inteligența, mișcare și un anumit magnetism. Ele atrag implacabil gânduri de aceeași natură, iar aceasta aglomerare de gânduri are o putere enormă, în bine sau în rău.

Nu trebuie să uităm că gândul are putere creatoare pe toate planurile. Un gând frumos ne face frumoși, ne luminează chipul și interlocutorul sau interlocutorii noștri vor fi uimiți să vadă în fața lor o persoană plină de energie pozitivă, de bunătate interioară, de acceptare a oricărui tip de realitate. Și mă refer la realități ce țin de lucruri ce ne înconjoară, dar și la realități ce țin de comportamente umane care tind uneori să îmbrace forme bizare, greu de înțeles.

Forma gând persistă atât timp cât primește impuls de la sursa care i-a dat naștere. Totul este în noi. De aceea este important să materializăm gândul nostru, să-i dăm formă în puterea și capacitatea noastră de exprimare, dar întotdeauna să-l facem vizibil pe cel bun. Gândul contrar stă permanent la pândă și așteaptă un semn de la subconstientul nostru să poată ieși la iveală. Întotdeauna este prea târziu pentru a mai putea repara ceva. Materializarea gândului, a emoției, a trăirii sentimentelor adevărate, ei bine, acesta este un lucru ce nu se află la îndemana oricui, dar care devine obligatoriu atunci când vorbim despre comportamentul nostru, în raport cu alte persoane, cu alte medii sociale, cu alte culturi.



UNIUNEA EUROPEANĂ



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

### Indicatori ai emoției întâlniți în procesul de comunicare

Putem transfera emoția pe chipul nostru. Dintre toate emoțiile, surpriza este emoția care are cea mai scurtă durată. Ea survine atunci când apare ceva neașteptat.

**Surpriza** are o valență afectivă neutră și de obicei este urmată de o altă emoție - bucurie sau frică. Sunt mai mulți indicatori faciali ai surprizei care vizează sprâncenele, pleoapele, mandibula și asta vom exemplifica în timpul cursului.

**Frica** este o reacție în fața unui stimul care constituie o amenințare de ordin fizic, dar și psihic. Amenințarea nu trebuie neapărat să se producă în timpul prezent, ci poate fi și anticipată. Și aici avem de-a face cu niște indicatori: sprâncenele sunt strânse și ridicate, pleoapa superioară este ridicată văzându-se albul ochilor, gura este deschisă și buzele sunt fie ușor tensionate și trase înapoi, fie întinse și trase înapoi.

**Dezgustul** este o reacție de aversiune față de un obiect dar și față de o persoană. Poate avea legătura cu infatisarea acestuia, caracterul ori faptele acestuia. În acest caz, dezgustul este determinat mai degrabă de standardele morale și sociale. Indicatorii faciali sunt: buza superioară este ridicată, buza inferioară de asemenea ridicată și împinsă către buza superioară, ori este coborâtă și ușor ieșită în afară. Nasul este încrețit, obrații sunt ridicați, sprâncenele sunt coborate.

**Mania** este o reacție de mobilizare a organismului împotriva unui lucru ori eveniment. Ea are drept scop pregătirea pentru luptă, pentru agresiune. Indicatori faciali: sprâncenele sunt coborate și strânse împreună, pleoapa inferioară este tensionată, privirea are ceva dur, iar ochii pot apărea ieșiți din orbite etc.

**Bucuria** este o emoție care apare atunci când ceva pozitiv se întâmplă. Înseamnă că se întâmplă ceva care se află în congruență cu scopurile noastre. Indicatori faciali: Colțurile gurii sunt trase



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

în sus. Gura poate fi sau nu deschisă. Obrajii sunt ridicați, pot apărea riduri la marginea exterioară a ochilor.

**Tristetea** este o emoție cauzată de o pierdere ce s-a produs deja și asupra căreia nu mai avem nici un control. Este un afect pasiv, de adaptare la consecințele pierderii. Indicatorii faciali sunt: Colțurile interioare ale sprâncenelor sunt adunate, sprâncenele sunt curbate în jos, ochii sunt căzuți, obrajii lăsați și aproape inerti.

Sigur că toate aceste lucruri vor fi exemplificate și vom vedea practice câte expresivități diferite vom obține în cadrul aceluiași emoții. Există fără îndoială, un transfer de emoție ce poate copleși o persoană, mai multe persoane, un grup. În cadrul exercițiilor practice vom vedea exact cum funcționează acest miraculos transfer de stare.

Obiectivele sunt ca persoanelor care participă la asemenea cursuri să li se dezvolte capacitățile emoționale, capacitățile de a gândi singuri și de a avea încredere în decizia sau deciziile pe care le iau, și pe de altă parte să-și privească întotdeauna partenerul cu îngăduință, să-și gândească fiecare acțiune, fiecare gest în raport corect și echitabil pentru a păstra din punct de vedere emoțional și atitudinal un echilibru constant.



UNIUNEA EUROPEANĂ



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

### Jocuri de dialog civic și integrare în comunitate - Metode de intervenție socială -

#### Metoda teatru Forum, Happening

Obiectivele sunt participarea directă în fața oamenilor, între oameni pentru a vedea impactul direct, reacția directă a lor la problematică complexă a discriminării și a vedea cum se raportează și unii și alții la rezolvarea acestor probleme.

**Teatrul forum** este un soi de “bătălie” sau de meci și, ca orice meci sau bătălie, are regulile sale. Ele pot fi modificate, dar există în continuare, astfel încât toți jucătorii participă la aceeași lucrare, pentru ca o discuție profundă și fecundă să se poată naște. (Augusto Boal)

În cele ce urmează voi dezvolta teoria lui Augusto Boal în ceea ce înseamnă **teatrul forum**.

Această metodă poate fi folosită în diferite contexte de educație non-formală dând șansa participanților să învețe din experiența directă. Este o metodă care se bazează pe învățarea prin experiență. Poate fi utilizată în comunități de toate tipurile în care există persoane care sunt în risc de excludere socială, în care se întâlnesc situații de discriminare ale anumitor categorii de persoane, în orice context în care vedem persoane care susțin stereotipurile și prejudecățile, în care intoleranța și mila sunt sentimente care provoacă suferința (putem vorbi de instituții de învățământ, familie, stradă, cartier, comunități de romi etc).

„Textul trebuie să caracterizeze clar fiecare personaj, trebuie să-l identifice cu precizie, pentru ca spectatorii să recunoască ușor ideologia fiecăruia.

Soluțiile propuse de protagonist trebuie să conțină cel puțin o eroare socială care va fi analizată în *forum*. Aceste erori trebuie să fie clar exprimate și repetate, în situații bine definite. Stilul piesei poate fi oricare: realist, simbolist, expresionist – cu excepția celui suprarealist sau irațional. **Oricare ar fi stilul, scopul este să se discute pe situații concrete.**



UNIUNEA EUROPEANĂ



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

Jocul actorilor trebuie să exprime bine ideologia lor, activitatea lor, funcția socială, profesia etc. Este important ca personajele să evolueze după legile teatrului, să realizeze acțiuni. Fără acestea, spectatorul ar fi adus în situația să se așeze și să facă forum fără teatru, vorbind doar.

Fiecare scenă reprezentativă trebuie să-si găsească propria expresie. De preferință, acesta expresie trebuie găsită de comun acord cu publicul, în cursul reprezentației sau ca urmare a unui studiu preliminar.

Fiecare personaj trebuie să fie reprezentat vizual, de așa manieră încât să fie recognoscibil, independent de ceea ce spune. Costumele trebuie să poată fi ușor de îmbracat de către spectatori.

Într-o primă parte se prezintă spectacolul ca și cum ar fi un spectacol convențional. Sunt întrebați apoi spectatorii dacă sunt de acord cu soluțiile propuse de protagonist. Dacă nimeni nu modifică lumea, ea va rămâne așa cum este, dacă nimeni nu schimbă piesa, ea va continua să fie ceea ce este.

„Este important de spus faptul că scenariul va fi scris înainte de regizor împreună cu actorii. El trebuie să fie unul simplu fără cuvinte complicate, fără jocuri teatrale sofisticate, ci doar acțiunea este foarte importantă și bineînțeles tema care este supusă discuției. Actorii trebuie să aibă un comportament firesc și să-și asume fiecare partea lui de acțiune.

**În cazul nostru tema în discuție va fi discriminarea, privită din toate perspectivele vieții dintr-o comunitate umană. Teatrul-forum nu produce catharsis, produce un stimulent pentru dorința noastră de a schimba lumea.**

**Prin intervențiile sale spectatorul de la teatrul-forum, trebuie să se identifice cu situația prezentată pe scena, cu acțiunile personajelor, trebuie să aibă propriile păreri despre desfășurarea acțiunii, în cele din urmă trebuie să se simtă eliberat de povara gândurilor care nu îi dădeau pace în legătura cu problemele aduse în discuție pe scenă.**



UNIUNEA EUROPEANĂ



Programul Operațional Capacitate Administrativă  
Competența face diferența!



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

Publicul este format din persoane cu probleme mai mult sau mai puțin asemănătoare. “Dacă cei din public nu se regasesc în situația pe care o arăți pe scena, nu o să fie niciodată motivați să facă o schimbare.”(Augusto Boal- Teatrul Oprimatilor).

Pregătirea piesei și a echipei este foarte importantă. Un grup de voluntari, de cele mai multe ori non-actori, sau un grup oarecare ce vrea să spună un anumit lucru sunt bine instruiți în aceasta metoda printr-un training specific, prin care se dezvoltă abilități din sfera comunicării, teatrului cu ajutorul jocurilor și dezbaterilor specifice metodei. Ei identifică o problemă de opresiune (discriminare, violență etc.) existentă într-o anumită comunitate, sau li se semnalează de către coordonatorii de proiect, facilitatori comunitari sau alte persoane care doresc o schimbare.

Pentru realizarea piesei de teatru-forum au loc întâlniri în care se stabilesc prin dialog și improvizație personajele piesei și scenariul, ținându-se cont de cazuri reale specifice problemei în dezbateri.

Piesa se joacă pentru un public țintă, care s-a confruntat sau are potențial să se confrunte cu o astfel de problemă.

Desfășurarea efectivă a unei astfel de piese are trei etape principale:

- **piesa,**
- **discuția (dialogul)** și
- **forumul.**
- **În prima parte,** situația de opresiune (discriminare) este prezentată în aproximativ 15 minute, cu ajutorul personajelor și a interacțiunilor dintre acestea.
- **În a doua etapă,** moderatorul piesei numit **Joker**, facilitează dialogul, discuția despre situația prezentată, despre cauzele opresiunii, despre relațiile dintre personaje și despre



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

poziția ocupată de fiecare în piesa: **opresor, opresat, aliați ai acestora, personaje neutre.**

**Jokerul** are rolul de a motiva și stimula publicul ca prin **dialog** să vina cu soluții realiste sau îmbunătățiri ale situației prezentate pe care se joacă pe scenă.

O altă atribuție a sa este de a explica și urmări respectarea regulilor teatrului-forum.

- **În partea a treia, de forum**, piesa se reia, iar publicul devine activ. Are posibilitatea să schimbe toate personajele, mai puțin opresorul: teatrul-forum presupune ca în realitatea cotidiană opresiunea nu va dispărea pur și simplu, și își propune atunci ca aceasta să fie înlăturată prin schimbarea atitudinilor față de opresor și față de problemă.

Caracteristica teatrului-forum este **interactivitatea dintre public și actori.**

Când intervin spectatorii?

Surprinzător sau nu spectatorii intervin, îți fac glasul auzit și vor să schimbe „finalul”. Ingredientul ca lucrul acesta să se întâmple este ca ei să fie motivați de ceea ce văd pe scenă, iar ca ei să fie motivați, este foarte important să-și vadă viața pe scenă.

Publicul pieselor de teatru-forum trebuie să fie format din oameni care se confruntă cu problema pe care o arăți pe scenă. Oameni care se regăsesc în personajele de pe scenă au constatat reacții de genul:

„A! și mie mi s-a întâmplat lucrul acesta” sau „știu și eu pe cineva care a pățit la fel”.

Pe oameni trebuie să-ă „doară” problema la care sunt expuși, trebuie să-și vadă viața pe scena pentru a nu rămâne simpli spectatori, ci pentru a fi „spectatori”.(Ana-Maria Gradinariu- Teatru-Forum - *O metoda participativă*)





## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

**Scrierea acțiunii-** Trainerul cere tuturor participanților să împărtășească o experiență a abuzului pe care au trait-o, identificând atât persoana abuzată, cât și abuzatorul în fiecare situație. Textele vor fi scrise în comun, bazat pe poveștile de viață ale participanților, cum ar fi **discriminare, munca, somaj, violența.**

**Flashmob** - este un termen provenit din engleză, unde *flash* este clipa și *mob* este mulțime.

Este o adunare foarte scurtă într-un loc public, participanții efectuând o anumită acțiune neobișnuită pentru o durată scurtă de timp, de obicei câteva minute, după care grupul se împrăștie. Ideea a fost vehiculată în literatură secolului al XX-lea, fiind transpusă în realitate începând cu anul 2003.

**Flashmob** e o prezentare pentru spectator accidentali, cu scopul de a trezi sentimente de neînțelegere, interes și chiar senzații că ceva nu este în regulă cu spectatorii înșiși. Ideologia clasică aderă la principiul „flashmob înafara religiei, politicii și economiei” din care rezultă că flashmob nu poate fi folosit pentru profit.

**Scenariul** ideal trebuie să fie absurd, misterios, nu foarte vizibil și în nici un caz să provoace răsul. Mobbery nu trebuie să încalce dispozițiile legale și normele morale. Doar trebuie să faci ceva lipsit de sens, dar în așa fel, de parcă aceasta acțiune conține un sens obișnuit. Ca urmare, spectatorii ocazionali văd această situație ca pe ceva serios, o situație care poartă un sens și ei încearcă să-l găsească. Ei încearcă un sentiment de interes, neînțelegere sau chiar sentimentul că își pierd mințile.

### Scopurile pot fi:

- de a se simți independent de stereotipuri de comportament.
- de a impresiona pe alții,
- senzații de apartenență la o acțiune comună,



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

- noi senzații emoționale,
- participare pentru a găsi noi prieteni,
- pentru a testa capacitățile proprii în efectuarea acțiunilor spontane în locuri publice.

Pot sa dau exemple de scenarii:

- **Freeze** - Într-un loc și timp anumit participanții îngheață de parcă timpul s-a oprit. În această poziție ei stau timp de câteva minute, după care toți concomitent pleacă în diferite direcții.
- **Battery-low**- Într-un loc și timp anumit participanții încep să înceteze mișcările de parcă sunt roboți la care se termina energia. Mișcările lente continua câteva secunde după care fiecare se oprește pentru a se încarca. Peste cateva minute flashmobul sfârșește și ca în orice scenariu participanții pleaca în diferite direcții din locul acțiunii. În acest mob poate fi activate toată fantezia moberilor, cineva se oprește brusc, cineva în mers și altul doar apleacă capul. Acest scenariu se joacă în așa fel de parcă se termină energia interioară. Cazi pe loc, te pui în genunchi sau rămai în picioare alegi singur. Principalul este să surprinzi pe toată lumea din jur. (Vom mai reveni asupra acestui instrument de joc si creativitate individuală și colectivă).

**Happening**, tradus ca întâmplare, fapt, eveniment în desfășurare, este o formă de dialog, preluată din lumea artistică, în care produsul este caracterizat printr-o improvizație în direct contact cu publicul, bazată pe interferența între mai multe forme de arta (teatru, muzica, film, fotografie etc.).

Are ca scop anularea distanței dintre realitatea și creatia artistică. Din zona artistică se păstreaza o serie de trasaturi, cum ar fi conventionalitatea, gratuitatea, tendința spre semnificație, iar de la



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINAȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINAȚĂRII: 959.722,51 lei

realitate se imprumută accidentalul, posibilitatea controlului asupra evenimentului, spontaneitatea comportamentului și exprimarea cotidianului.

Vom analiza în cadrul cursului, împreună cu participanții, un scenariu, pe care îl vom concepe împreună pornind și de la necesitățile și dorința celor prezenți, pe care ulterior îl vom publica. Dacă story-ul evenimentului este o prelucrare a unei teme cunoscute, tema trebuie să fie doar recognoscibilă și nu recunoscută. Reacția pe care o urmărim de la audiența este una de genul: Mi se pare cunoscut! Parcă este o poveste cunoscută, dar e mult mai bine făcută. Este foarte importantă partea subiect, de costume, de eclairaj și bineînțeles folosirea imaginilor, a fotografiilor, a dansului practic o aducere în fața celor ce privesc a tuturor artelor, care să susțină vizual tema propusă spre analiză și dezbateri.

**Cursul este completat de anexe, care conțin textele care stau la baza exercițiilor de teatru-forum care se vor derula în cadrul sesiunii de formare.**



## ACCES EGAL LA EDUCAȚIE PENTRU MINORITĂȚILE ETNICE DIN ROMÂNIA

Proiect finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Beneficiar: ASOCIAȚIA ARES'EL

Partener: UNIVERSITATEA DE ARTE TÂRGU-MUREȘ

CONTRACT DE FINANȚARE nr. 266/ 03.10.2018

COD DE FINANȚARE : MySmis 111482

VALOAREA FINANȚĂRII: 959.722,51 lei

### Bibliografia

1. Augusto Boal, *Teatru oprimaților, Teatru Forum, Scenarii inedit*
2. Mircea Ștefan, *Lexicon pedagogic*
3. Sorin Cristea, *Educația, concept și analiză*
4. Ana-Maria Gradinariu, *Teatru-Forum - O metoda participativă*

